

Vuoden 2023 talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2024-2025 / Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta 06.09.2022 § 24
260/02.02.00.01/2022

Sivistyslautakunta vastaa varhaiskasvatuksesta ja opetuksesta. Opiskeluhuollon osuus opetuksen tulosalueesta siirtyy 2023 vuoden alusta alkaen Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelutuotantoon. Sivistyspalvelut tuottavat sujuvia, tehokkaita sekä oikea-aikaisia peruspalveluja Vihdin kunnan asukkaille kuten Vihdin kunnan strategiassa todetaan: Haluamme auttaa vihtiläisiä elämään hyvää ja aktiivista elämää.

Vihdin kunnanhallitus on antanut talousarvion laadintaohjeet 13.6.2022 (§ 144) pidetyssä kokouksessaan. Toimielinten tulee omissa talousarvioesityksissään ottaa kantaa koko taloussuunnittelukaudelle eli käyttötalouden osalta vuosille 2023-2025 ja investointien osalta 2023-2027. Lautakuntien tulee käsitellä talousarvioesityksensä talousarviovuodelle 2023 ja taloussuunnitelmavuosille 2024-2025 viimeistään 5.10.2022.

Kunnanhallitus on antanut talousarviolle päivitetyn kehyksen 15.8.2022 (§ 156). Kehykset rajaavat lautakuntien sekä kunnanhallituksen toimintamenojen enimmäismäärät ja toimintatuottojen vähimmäismäärät. Kehykset ovat toimintakatteen osalta sitovat. Toimielimien tulee laatia kunnanhallituksen antaman kehyksen puitteissa, palvelukeskusten johtajien johdolla, ehdotukset talousarvioksi ja käsitellä ne asianomaisessa toimielimessä.

Sivistyslautakunnan alainen toimintakate talousarvioesityksessä: ulkoinen ja sisäinen 63 400 420 €, lautakuntatasolla hyväksytty ulkoinen kehys on 42 822 201 €, talousarvioesitys 43 744 895 € eli ylitys kehykseen nähden 922 694 €.

Koko toimialan osalta kehyksen ylityksestä 340 000 euroa johtuu tasausmaksun suuruudesta, jolloin kehyksen muu ylitys on 582 694 euroa.

Opetuksen osalta kehyksen ylitystä selittävät seuraavat seikat:

Kehyksessä ei ole huomioitu valmistavien luokkien kuluja vuoden 2023 osalta. Niitä on kolmen opettajan ja kolmen ohjaajan osalta arvioitu olevan 200 000 euroa. Näistä aiheutuu myös sivukulujen lisäyksenä 41 240 euroa.

Lisäksi K-0- toiminnan aiheuttamia kuluja, 24 000 euroa, ei ole huomioitu kehyksessä. K-0 työn avulla puututaan pitkittyneisiin ja haastaviin koulukiusaamistapauksiin, kun koulun ja kunnan kaikki muut keinot on käytetty. Kiusaamiseen puuttuvaa K-0 työtä tehdään oppilaiden ja huoltajien lisäksi laajan ammattilaisverkoston kanssa. K-0 koordinaattorit johtavat prosessia koko työskentelyn ajan. Toiminta järjestetään yhdessä Lohjan kanssa.

Kehyksessä ei ole huomioitu oppilaiden kesäkerhotoiminnasta tulevia

maksutuottoja eikä iltapäivätoiminnan korotettuja maksuja. Kesäkerhotoiminnan maksutuotot ovat kesän 2023 osalta 10 000 euroa ja iltapäivätoiminnan korotettujen maksujen vaikutus 2023 on 23 000 euroa. Opetuspalveluiden kehityksessä ei ole huomioitu kohonneita kuljetuskustannuksia n. 87 000 euroa.

Varhaiskasvatuksen talousarvion suurimmat muutokset edellisvuoden vastaavaan ovat tulojen puolella kotikuntakorvauksissa ja maksutuotoissa. Kotikuntakorvaukset on arvioitu pienemmiksi sen osalta, että tulot muualle sijoitetuista lapsista ovat vähentyneet n. 125 000 euroa. Maksutuottojen osalta tarkennetaan 1.8.2021 tulleen varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain myötä laskettuja asiakasmaksuja vuoden 2022 mukaisesti eli lisäystä n. 250 000 euroa. Menojen osalta suurimmat muutokset koskettavat palkkoja, avustuksia ja muita toimintakuluja. Palkkojen osalta korotus koostuu uusista tehtävistä (varhaiskasvatuksen erityisasiantuntija, 3 varhaiskasvatuksen avustajaa ja 3 varahenkilöä) sekä palkankorotuksista, lisäys n 440 000 euroa, joka vaikuttaa myös sivukulujen lisäyksenä n. 96 000 euroa. Avustusten osalta kotihoidontukea ja yksityisen hoidon tukia on maksettu vuonna 2022 vähemmän kuin aikaisemmin ja tämän pohjalta näiden osalta on tehty 150 000 euron vähennys vuoden 2023 talousarvioon. Muiden toimintakulujen osalta korotusta on tullut varhaiskasvatuksen maksamiin sisäisiin vuokriin. Ulkoisen toimintakatteen osalta edellä mainitut muutokset aiheuttavat sen, että varhaiskasvatuksen toimintakate on n. 197 000 euroa isompi kuin vuoden 2022 talousarvio.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut

Varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut ovat kunnan peruspalveluja, jotka luovat toiminnallaan perustan hyvälle, tasapainoiselle ja aktiiviselle elämälle. Kasvukunnassa sivistyspalveluilla on merkittävä rooli peruspalvelujen tuottajana. Väestöennusteet ja niiden vaikutus peruspalvelujen tuottamiseen otetaan huomioon lautakunnan alaisessa toiminnassa.

Sivistyslautakunnan alaisen toiminnan keskeisiä tavoitteita ja toimia vuonna 2023 ovat:

Oppivelvollisuusikä on nostettu 17 ikävuodesta 18 ikävuoteen. Oppivelvollisuuden laajentamisen tarkoitus on varmistaa, että jokainen perusopetuksen päättävä nuori suorittaa toisen asteen tutkinnon. Oppivelvollisuuden laajenemisen myötä kunnille on tullut lisää lakisääteisiä valvonta- ja ohjaustehtäviä, joiden suorittamiseen tarvitaan uusi oppivelvollisuuskoordinaattorin virka. Lukion uusi opetussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2021. Uusi lukiolaki on astunut voimaan 1.8.2019. Koulutuksen järjestäjän on lisättävä opinto-ohjausta ja oppimisen tukea sekä huolehdittava siitä, että opiskelijat voivat rajattomasti osallistua ylioppilaskokeiden uusintoihin. Esityksestä aiheutuu koulutuksen järjestäjälle kustannuksia esimerkiksi opinto-ohjauksen lisäämisestä, oppimisen tuen järjestämisestä ja ylioppilaskokeiden uusimisen

järjestämisestä. Edellä mainitut tehtävät ovat yhdessä toisen asteen maksuttomuuden kanssa lisänneet lukiossa myös hallinnollisten tehtävien määrää.

Syksyllä 2020 tehdyn erityisopetuksen kehittämisen linjauksen mukaiset toimet jatkuvat. Keskeisin kohta on edelleen tuen portaiden kriteerien selkiyttäminen perusopetuslain näkökulmasta ja erityisopetuksen rakenteiden tarkastelu kuntakohtaisesti ja alueellisesti oppilaiden yhdenvertaisuuden ja oikea-aikaisen ja –muotoisen opetuksen ja tuen varmistamiseksi. Linjauksien mukainen opettajien kouluttaminen ja prosessien jalkauttaminen jatkuu, painopiste on varmistaa kunnassa uusina aloittavien opettajien perehdyttäminen. Muu tuen järjestämiseen ja yleisen tuen vahvistamiseen liittyvä koulutustarve suunnitellaan yhdessä rehtorien kanssa vuosittain. Lukuvuoden 2022-23 aiheeksi on sovittu opetuksen eriyttämisen keinot kolmiportaisessa tuessa.

Opiskeluhoolto siirtyy hyvinvointialueiden tuottamaksi palveluksi 1.1.2023. Vihdin kunta on tuottanut tähän saakka opiskeluhoollon kuraattoripalvelut ja tämän muutoksen myötä 8htv siirtyy hyvinvointialueen työntekijöiksi. Siirtymän jälkeenkin koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opetussuunnitelman mukainen opiskeluhooltosuunnitelma toteutuu. Opiskeluhoolto tulee järjestää jatkossakin eri toimijoiden yhteistyönä siten, että opiskeluhoollosta muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Koulutuksen järjestäjä arvioi opiskeluhoollon toteutumista ja vaikuttavuutta ja tekee opiskeluhoollon kokonaisuuden omavalvontaa yhteistyössä kunnan opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa.

Vihdin varhaiskasvatuksessa alkoi kuudessa kunnallisessa päiväkodissa kaksivuotisen esiopetuksen kokeilutoiminta elokuussa 2021, muut päiväkodit toimivat viisivuotiaiden osalta verrokiryhminä. Tähän kokeilutoimintaan liittyy tutkimustoiminta, jota ohjaa opetus- ja kulttuuriministeriö. Paikallinen kokeilutoiminnan esiopetussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2021. Tämä kokeilutoimintaa kestää toukokuuhun 2024.

Iso toiminnallinen muutos varhaiskasvatuksessa on 1.8.2022 voimaan tullut varhaiskasvatuslain muutos kolmitasoisesta tuesta, jonka johdosta varhaiskasvatuksessa tehdään hallintopäätökset jatkossa sekä tehostettua että erityistä tukea saaville lapsille. Tämä lisää työtä sekä varhaiskasvatuksen kentälle että hallintoon. Tuen suunnittelua, koordinointia, kehittämistä ja arviointia varten talousarviossa haetaan varhaiskasvatuksen erityisasiantuntijan tehtävälle rahoitusta. Lisäksi lakimuutoksen myötä haetaan rahoitusta kolmelle uudelle varhaiskasvatuksen avustajan tehtävälle, näin varmistetaan lapset saavat tarvitsemansa tuen.

Varhaiskasvatuslaissa säädetään lapsiryhmien enimmäiskoosta päiväkodissa. Päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea hoito- ja kasvatustehtävissä olevaa henkilöä vastaava määrä lapsia. Henkilöstömitoituksesta ei ole mahdollista poiketa henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Kunnissa on varmistuttava siitä,

että varhaiskasvatuksessa on käytössä riittävät ja toimivat sijais- ja varajärjestelyt myös henkilöstön äkillisiin poissaolo tilanteisiin. Koska äkillisiin poissaolo tilanteisiin ei löydy sijaisia niin talousarviossa 2023 haetaan lisää kolmea varahenkilöä, joiden ensisijaiset sijoituspaikat ovat Luontola, Ojakkala ja Haimoo, Vihtijärvi ja Vanjärvi.

Valmistelija	Mari Haapanen, etunimi.sukunimi@vihti.fi, p. 050 537 3340 Kirsi Hyvämäki, etunimi.sukunimi@vihti.fi, p. 044 467 5239 Taina Vainio, etunimi.sukunimi@vihti.fi, p. 044 467 5275 Emmi Romppainen, etunimi.sukunimi@vihti.fi, p. 044 767 4470
Esittelijä	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen
Ehdotus	Sivistyslautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle sivistyslautakunnan alaisten tulosalueiden: opetuspalveluiden ja varhaiskasvatuspalveluiden talousarvio- ja toimintasuunnitelmaesityksen. Sivistyslautakunta oikeuttaa tulosalueiden vastaavat viranhaltijat suorittamaan vähäisiä laskennallisia korjauksia sekä tekstiosan tarkistuksia tarvittavin osin. Lisäksi sivistyslautakunta oikeuttaa viranhaltijat kokoamaan tulosaluetasoiset raportit toimialan yhteenvedoksi.
Asian käsittely	Asian käsittelyn yhteydessä puheenjohtaja Petteri Lindfors teki Kairajärven ja Mattilan kannattamana ehdotukseen seuraavan muutosesityksen: Opetuksen tulosalueen sijaiskustannuksia vähennetään 250 000 €, jolloin sijaiskustannusten taso vastaisi pandemiaa edeltävän vuoden 2019 kustannustasoa. Vähennys vastaa tavoitteita henkilöstökulujen hallinnasta, jossa reserviopettajien palkkaamisella tavoitellaan sijaiskustannusten hallintaa ja kuntastrategian tavoitteena on poissaolojen vähentäminen. Lisäksi vähennyksessä odotetaan nykyisen pandemiatilanteen ja rajoitusten helpottavan vuoden 2023 aikana. Muutosesitys hyväksyttiin yksimielisesti.
Päätös	Sivistyslautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle sivistyslautakunnan alaisten tulosalueiden, opetuspalveluiden ja varhaiskasvatuspalveluiden talousarvio- ja toimintasuunnitelmaesityksen seuraavalla muutoksella: Opetuksen tulosalueen sijaiskustannuksia vähennetään 250 000 €, jolloin sijaiskustannusten taso vastaisi pandemiaa edeltävän vuoden 2019 kustannustasoa. Vähennys vastaa tavoitteita henkilöstökulujen hallinnasta, jossa reserviopettajien palkkaamisella tavoitellaan sijaiskustannusten hallintaa ja kuntastrategian tavoitteena on poissaolojen vähentäminen. Lisäksi vähennyksessä odotetaan nykyisen pandemiatilanteen ja rajoitusten helpottavan vuoden 2023 aikana.

Sivistyslautakunta oikeuttaa tulosalueiden vastaavat viranhaltijat suorittamaan vähäisiä laskennallisia korjauksia sekä tekstiosan tarkistuksia tarvittavin osin. Lisäksi sivistyslautakunta oikeuttaa viranhaltijat kokoamaan tulosaluetasoiset raportit toimialan yhteenvedoksi.